

8 Απριλίου 2014

Δάγκειος πυρετός: η απειλή των κουνουπιών (Α')

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Δυνητικός διαβιβαστής του Δάγκειου πυρετού στην Ελλάδα θεωρείται το *Aedes albopictus* (“κουνούπι τίγρης”). Φωτ.: <http://blogs.tallahassee.com/>

Ο Δάγκειος πυρετός συγκαταλέγεται στις ασθένειες που μεταδίδονται με τσιμπήματα εντόμων. Με αφορμή τη χθεσινή παγκόσμια μέρα υγείας, κάνουμε μια αναφορά σε μια εξαιρετικά σοβαρή νόσο που μεταδίδεται με αυτό τον τρόπο, το Δάγκειο πυρετό. Το κουνούπι “τίγρης” που είχε κάνει την εμφάνισή του στη χώρα μας πριν από δύο και πλέον χρόνια είχε ήδη θέσει επί τάπητος το ζήτημα της αντιμετώπισης του κινδύνου που εγκυμονεί ο Δάγκειος πυρετός.

Επιδημιολογία

Οι ιοί του Δάγκειου πυρετού ενδημούν σε περισσότερες από 100 τροπικές και υποτροπικές χώρες, στην Ασία (κυρίως νοτιοανατολική Ασία), στην Αφρική, στην Κεντρική και Νότια Αμερική, στην ανατολική Μεσόγειο και στον Ειρηνικό Ωκεανό, όπου υπάρχουν ικανοί διαβιβαστές, κυρίως σε αστικό και ημιαστικό περιβάλλον. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, εκτιμάται ότι συμβαίνουν 50 – 100 εκατομμύρια λοιμώξεις Δάγκειου πυρετού παγκοσμίως κάθε έτος. Σε πολλές χώρες της Ασίας και Νότιας Αμερικής, ο Δάγκειος πυρετός αποτελεί βασική αιτία σοβαρής νόσησης και θανάτου κυρίως σε παιδιά. (1, 2)

Τις τελευταίες δεκαετίες έχει καταγραφεί αυξημένη επίπτωση του Δάγκειου πυρετού σε πολλές χώρες, με επιδημίες ακόμη και στην Ευρώπη και πολλές χώρες αναφέρουν αυξημένο αριθμό εισαγόμενων κρουσμάτων από περιοχές στις οποίες ενδημεί ο ιός (ΝΑ Ασία, Αφρική και Λατινική Αμερική). (1, 2)

Εγχώρια μετάδοση Δάγκειου πυρετού καταγράφηκε για πρώτη φορά στη Γαλλία και στην Κροατία το 2010 (4, 5), καθώς και εισαγόμενα κρούσματα σε άλλες τρεις χώρες της Ευρώπης. Το 2012 καταγράφηκε επιδημία Δάγκειου πυρετού στη

Μαδέρα της Πορτογαλίας, με >2.000 κρούσματα και εισαγόμενα κρούσματα καταγράφηκαν σε άλλες 10 χώρες της Ευρώπης.

Ο Δάγκειος πυρετός αποτελεί τη δεύτερη πιο συχνή αιτία νοσηλείας, μετά την ελονοσία, σε επιστρέφοντες ταξιδιώτες, στην Ευρώπη (6). Η πιθανότητα επανεισαγωγής του Δάγκειου στην Ευρώπη είναι υπαρκτή, λόγω αφενός της αύξησης των ταξιδιών παγκοσμίως και αφετέρου της ευρείας εξάπλωσης του διαβιβαστή *Aedes albopictus* σε πάνω από 16 χώρες (7).

Στην Ελλάδα, μετά την επιδημία του 1927- 28 στην Αθήνα (η τελευταία μεγάλη επιδημία Δάγκειου στην Ευρώπη, με >1.000 θανάτους (8, 9)), δεν έχουν καταγραφεί κρούσματα και θεωρείται ότι ο Δάγκειος πυρετός έχει εκριζωθεί από τη χώρα. Η πιθανή είσοδος του ιού στην Ελλάδα μπορεί να συμβεί είτε μέσω ταξιδιωτών και μεταναστών από ενδημικές χώρες που νοσούν και βρίσκονται στη φάση της ιαιμίας, είτε μέσω εισόδου μολυσμένων κουνουπιών με μεταφορικά μέσα ή προϊόντα εμπορίου.

Τρόπος μετάδοσης

Ο ιός του Δάγκειου πυρετού μεταδίδεται με το νύγμα μολυσμένου κουνουπιού του γένους *Aedes* και ιδιαιτέρως του είδους *Aedes aegypti*.

Το *Aedes aegypti* δεν έχει ταυτοποιηθεί στη χώρα μας για πολλές δεκαετίες. Δυνητικός διαβιβαστής του Δάγκειου πυρετού στην Ελλάδα θεωρείται το *Aedes albopictus* (“κουνούπι τίγρης”), το οποίο ταυτοποιήθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 2005 και στην Περιφέρεια Αττικής το 2008 και έκτοτε έχει καταγραφεί η παρουσία του σε πολλές περιοχές της χώρας. (10-13)

Τα κουνούπια μολύνονται από τον ιό όταν τσιμπήσουν έναν ασθενή σε φάση ιαιμίας. Το κουνούπι γίνεται μολυσματικό 4-12 ημέρες μετά τη λήψη του μολυσμένου αίματος και παραμένει μολυσματικό εφόρου ζωής.

Τα κουνούπια αυτά δραστηριοποιούνται κυρίως κατά τη διάρκεια της ημέρας και αναπαράγονται κυρίως σε ανθρωπογενείς, αστικές και ημιαστικές, εστίες (π.χ. βαρέλια, δεξαμενές με νερό, λάστιχα, πιατάκια γλαστρών).

Ο ιός του Δάγκειου πυρετού δεν μεταδίδεται άμεσα από άνθρωπο σε άνθρωπο. (1, 2, 3). Μπορεί να μεταδοθεί μέσω μεταγγίσεων μολυσμένου αίματος ή μεταμόσχευσης μολυσμένων οργάνων ή ιστών, καθώς και μετά από επαγγελματική έκθεση σε Μονάδες Υγείας (π.χ από τραυματισμούς με βελόνες). Έχουν αναφερθεί, επίσης, περιπτώσεις κάθετης μετάδοσης (από τη μητέρα στο έμβρυο ή στο νεογνό κατά τον τοκετό).

Περίοδος επώασης

Η περίοδος επώασης κυμαίνεται από 3 έως 14 ημέρες (συνήθως 4-7 ημέρες).

Περίοδος μεταδοτικότητας

Οι ασθενείς είναι μολυσματικοί για τα κουνούπια κατά τη διάρκεια της υψηλής ιαιμίας, συνήθως κατά το διάστημα λίγο πριν τον πυρετό έως το τέλος αυτού, συνήθως 3-5 ημέρες (μέγιστο 10 ημέρες) μετά την έναρξη των συμπτωμάτων. (1, 2, 3)

Κλινική εικόνα

Το 50% των ατόμων που μολύνονται από τον ιό του Δάγκειου Πυρετού είναι ασυμπτωματικοί.

Ο Δάγκειος πυρετός αποτελεί μία συστηματική και δυναμική νόσο. Το κλινικό φάσμα της νόσου είναι ευρύ, με απρόβλεπτη κλινική εξέλιξη και περιλαμβάνει σοβαρές και μη σοβαρές κλινικές εκδηλώσεις. Ενώ οι περισσότεροι ασθενείς αναρρώνουν μετά από μία αυτο-περιοριζόμενη ήπια κλινική νόσο, ένα μικρό ποσοστό εξελίσσεται σε σοβαρή νόσο.

Το κλινικό φάσμα της νόσου περιλαμβάνει μία από τις ακόλουθες κλινικές εικόνες:

- Ήπιο, μη ειδικό εμπύρετο σύνδρομο: συνήθως αφορά σε μικρά παιδιά και ασθενείς με πρωτολοίμωξη.
- Δάγκειος πυρετός (Dengue Fever) με ή χωρίς αιμορραγίες (τυπικά σε μεγαλύτερα παιδιά και ενήλικες): Τα κύρια συμπτώματα του Δάγκειου πυρετού περιλαμβάνουν: υψηλό πυρετό (διάρκειας 2-7 ημερών), έντονη κεφαλαλγία, οπισθοβολβικό άλγος, γενικευμένες μυαλγίες, αρθραλγίες, ναυτία, έμετους, ανορεξία, διογκωμένους λεμφαδένες, ερύθημα προσώπου και δέρματος, εξάνθημα. Μερικοί ασθενείς έχουν φαρυγγαλγία και ένεση επιπεφυκότων. Αυτά τα κλινικά χαρακτηριστικά είναι μη ειδικά για τη νόσο και μία θετική δοκιμασία tourniquet αυξάνει την πιθανότητα του Δάγκειου

πυρετού. Επιπρόσθετα, αυτά τα χαρακτηριστικά δεν διαφέρουν μεταξύ των σοβαρών και ήπιων περιστατικών. Συνεπώς, είναι καθοριστικής σημασίας η στενή παρακολούθηση του ασθενούς, για σημεία προειδοποιητικά της εξέλιξης της νόσου.

Ήπιες αιμορραγικές εκδηλώσεις, όπως πετέχειες δέρματος ή/και βλεννογόνων, και σπανιότερα επιστάξεις, ουλορραγίες, αιμορραγίες γαστρεντερικού, ουροποιητικού ή γεννητικού συστήματος, μπορεί να συμβούν κατά τη διάρκεια του εμπυρέτου. Συχνά υπάρχει λευκοπενία με σχετική λεμφοκυττάρωση. Λιγότερο συχνά παρουσιάζεται θρομβοπενία και τρανσαμινασαιμία.

- Δάγκειος αιμορραγικός πυρετός (Dengue Hemorrhagic Fever) και σύνδρομο καταπληξίας από Δάγκειο (Dengue Shock Syndrome): Η πιο σοβαρή -και πιθανά θανατηφόρος- μορφή της νόσου εμφανίζεται με τη μορφή του Δάγκειου αιμορραγικού πυρετού, ο οποίος σε μερικούς ασθενείς εξελίσσεται σε σύνδρομο καταπληξίας. Η κλινική εικόνα της πρώιμης φάσης του Δάγκειου αιμορραγικού πυρετού είναι παρόμοια με την εικόνα του Δάγκειου πυρετού και είναι δύσκολο να διακριθούν οι δύο εικόνες στα πρώιμα στάδια της νόσου.